

به نام خدا

**دستورالعمل نحوه تعیین قیمت خرید و
فروش اوراق بهادار در صندوق‌های
سرمایه‌گذاری قابل معامله (ETF)**

قیمت خرید و فروش اوراق بهادار در صندوق های سرمایه گذاری ثبت شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار، براساس این دستورالعمل که در تاریخ ۱۳۹۲/۰۴/۰۴ به تصویب هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسیده و در تاریخ های ۱۳۹۷/۰۵/۲۴ و ۱۳۹۸/۱۲/۰۷ و ۱۴۰۰/۰۳/۱۹ اصلاح شده است، به شرح زیر تعیین می شود:

۱- سهام شرکت های پذیرفته شده در هر یک از بورس ها یا بازار خارج از بورس

۱-۱ فرمول های محاسبه قیمت خرید و فروش سهام پذیرفته شده در هر یک از بورس ها یا بازار خارج از بورس به شرح زیر است:

$$\text{قیمت خرید} = \text{مالیات} + \text{کارمزد خرید سهم} + \text{گرفته ولی دریافت نشده سهم در هر زمان} + \text{ارزش منصفانه مزایای تعلق گرفته ولی دریافت نشده سهم در هر زمان} - \text{ارزش سهم در هر زمان}$$

$$\text{قیمت فروش} = \text{مالیات} - \text{فروش سهم} - \text{گرفته ولی دریافت نشده سهم در هر زمان} + \text{ارزش سهم در هر زمان}$$

■ تبصره: مالیات و کارمزدهای خرید و فروش سهام براساس قوانین و مقررات جاری کشور تعیین می شوند.

۱-۲: در محاسبه قیمت خرید و فروش سهم، ارزش سهم در هر زمان معادل آخرین قیمت معاملاتی سهم در هر یک از بورس ها یا بازار خارج از بورس است. برای محاسبه ارزش سهم، آخرین قیمت معاملاتی سهم می تواند در جهت افزایش یا کاهش بنا به دلایل زیر تعدیل شود و قیمت تعدیل شده در محاسبات خالص ارزش دارایی های صندوق لحاظ گردد:

الف) شرکت تصمیمی گرفته که بر قیمت سهم مؤثر است و پس از اتخاذ آن تصمیم، معامله ای بر روی سهم آن شرکت صورت نپذیرفته است.

(ب) خبری مهم که بر روی قیمت سهم مؤثر است رسماً منتشرشده و پس از انتشار این خبر هنوز معامله‌ای بر روی سهم صورت نپذیرفته است.

(ج) میزان تقاضای سهم در هر یک از بورس‌ها یا بازار خارج از بورس در بالاترین قیمت مجاز یا میزان فروش آن در پایین‌ترین قیمت مجاز به تشخیص مدیر حجم قابل ملاحظه‌ای داشته و معاملات سهم در آن روز به نسبت حجم کمی داشته و این پدیده به دلیل محدودیت در تغییر قیمت روزانه بوجود آمده باشد.

(د) در صورتی که سهم در اثر افزایش سرمایه حاصل شده، ولی به دلیل عدم صدور و سپرده‌گذاری در هر یک از بورس‌ها یا بازار خارج از بورس قابل معامله نیست.

▪ تبصره: حداکثر مجاز برای تعدیل قیمت سهم براساس این بند، ۲۰ درصد نسبت به آخرین قیمت معاملاتی می‌باشد.

۳-۱: اگر شرکت تصمیم به افزایش سرمایه گرفته باشد و پس از اتخاذ تصمیم معامله‌ای بر روی سهم شرکت صورت نپذیرفته باشد، قیمت تعدیل شده سهم آن شرکت به صورت زیر محاسبه شده و در فرمول‌های قسمت (۱-۱) به جای ارزش سهم به کار می‌رود:

$$\begin{aligned} & \text{درصد افزایش سرمایه} \times \text{ارزش منصفانه حق تقدم خرید سهم} - \text{آخرین قیمت معاملاتی سهم قبل از تصمیم به افزایش سرمایه} = \text{قیمت تعدیل شده سهم پس از تصمیم به افزایش سرمایه و قبل از انجام معامله} \end{aligned}$$

که در آن ارزش منصفانه حق تقدم خرید سهم مطابق بند (ب) قسمت (۵-۱) تعیین می‌شود.

۱-۴ مزایای تعلق گرفته ولی دریافت نشده سهم عبارتند از:

(الف) سهام جایزه دریافت نشده؛

(ب) حق تقدم خرید سهام در اثر افزایش سرمایه که هنوز دریافت نشده است.

▪ تبصره: ارزش منصفانه هر یک از این مزایا در محاسبه قیمت خرید و فروش سهم باید به صورت یکسان گرفته شود.

۵-۱ ارزش منصفانه هر یک از مزایای دریافت نشده بند (۱-۴) به صورت زیر به دست می‌آید:
الف) ارزش منصفانه سهم جایزه در هر زمان، در صورتی که سهم شرکت پس از تصمیم‌گیری در مورد اعطای سهام جایزه در هر یک از بورس‌ها یا بازار خارج از بورس معامله شده باشد، همان آخرین قیمت معاملاتی سهم تا آن زمان است که ممکن است به دلایل زیر تعدیل شود:

(۱) مطابق دلایل بند (۲-۱)؛

(۲) به دلیل عدم صدور و سپرده شدن سهام جایزه در هریک از بورس‌ها یا بازار خارج از بورس حداکثر تا ۵ درصد.

در صورتی که پس از تصمیم‌گیری در مورد اعطای سهام جایزه، سهم شرکت در هریک از بورس‌ها یا بازار خارج از بورس نشده باشد، ارزش منصفانه سهم جایزه در هر زمان به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$\text{آخرین قیمت معاملاتی سهم قبل از تصمیم‌گیری در خصوص اعطای سهام جایزه} = \frac{\text{تعداد سهام جایزه تعلق گرفته به هر سهم} + ۱}{\text{ارزش سهم جایزه در هر زمان}}$$

در این فرمول تعداد سهام جایزه تعلق گرفته به هر سهم می‌تواند کسری از یک باشد و ممکن است آخرین قیمت معاملاتی سهم قبل از تصمیم‌گیری در خصوص اعطای سهام جایزه، مطابق بند (۲-۱) تعدیل شود. ارزش سهم جایزه که از این فرمول به دست می‌آید می‌تواند به دلیل عدم صدور و سپرده شدن سهام جایزه در هریک از بورس‌ها یا بازار خارج از بورس تا ۵ درصد تعدیل شود. پس از دریافت سهام جایزه، ارزش آن از بخش مزایای تعلق گرفته ولی دریافت نشده در فرمول‌های بند (۱-۱) حذف شده و ارزش آن مانند یک ورقه سهم شرکت، با توجه به تعدیلات بند (۲-۱) تعیین می‌شود.

ب) ارزش منصفانه حق تقدم خرید سهام که هنوز دریافت نشده است، از تعدیل ارزش محاسباتی حق تقدم خرید سهم حداکثر تا ۵ درصد محاسبه می شود. در صورتی که پس از تصمیم به افزایش سرمایه، سهم شرکت در هریک از بورس ها یا بازار خارج از بورس معامله نشده باشد، ارزش محاسباتی حق تقدم خرید سهم از فرمول زیر به دست می آید:

$$\text{ارزش منصفانه مزایایی که از تاریخ افزایش سرمایه تا تاریخ ثبت آن به سهم تعلق می گیرد.} - \text{قیمت پذیره نویسی سهم} - \text{آخرین قیمت معاملاتی سهم قبل از تصمیم به افزایش سرمایه} = \frac{\text{ارزش محاسباتی حق تقدم خرید سهم در هر زمان}}{\text{درصد افزایش سرمایه} + 1}$$

و در صورتی که پس از تصمیم به افزایش سرمایه، سهم شرکت در هریک از بورس ها یا بازار خارج از بورس معامله شده باشد، ارزش محاسباتی حق تقدم خرید سهم از فرمول زیر به دست می آید:

$$\text{ارزش منصفانه مزایایی که از تاریخ تصمیم به افزایش سرمایه تا تاریخ ثبت آن به سهم تعلق می گیرد مشروط به اینکه اثرات آن در آخرین قیمت معاملاتی لحاظ نشده باشد.} - \text{قیمت پذیره نویسی سهم} - \text{آخرین قیمت معاملاتی سهم پس از تصمیم به افزایش سرمایه و قبل از زمان مورد نظر} = \text{ارزش محاسباتی حق تقدم خرید سهم در هر زمان}$$

■ تبصره ۱: در فرمول های فوق منظور از مزایایی که از تاریخ تصمیم به افزایش سرمایه تا تاریخ ثبت افزایش سرمایه به سهم تعلق می گیرد، مزایایی از قبیل سود تقسیمی است که تصمیم به تقسیم آن پس از تصمیم به افزایش سرمایه و قبل از ثبت افزایش سرمایه اتخاذ شده است. ارزش منصفانه سود تقسیم شده ولی دریافت نشده براساس بند ۴ تعیین می شود.

■ تبصره ۲: آخرین قیمت معاملاتی سهم در فرمول های مذکور در این بند می تواند براساس دلایل بند (۱-۲) تعدیل شود.

۲- حق تقدم خرید سهام شرکت‌های پذیرفته‌شده در هر یک از بورس‌ها یا بازار خارج از

بورس

۱-۲ پس از دریافت حق تقدم خرید سهم، ارزش آن از بخش مزایای تعلق گرفته ولی دریافت نشده فرمول‌های مذکور در بند (۱-۱) حذف شده و قیمت خرید و فروش آن به عنوان یک ورقه بهادار مستقل براساس فرمول‌های زیر محاسبه می‌شود:

$$\text{مالیات} + \text{کارمزد خرید حق تقدم} + \text{ارزش حق تقدم در هر زمان} = \frac{\text{قیمت خرید حق تقدم در هر زمان}}{\text{زمان}}$$

$$\text{مالیات} - \text{کارمزد فروش حق تقدم} - \text{ارزش حق تقدم در هر زمان} = \frac{\text{قیمت فروش حق تقدم در هر زمان}}{\text{زمان}}$$

▪ تبصره: کارمزدها براساس مقررات بورس یا بازار خارج از بورس مربوطه و مالیات براساس قوانین مالیاتی تعیین می‌شوند.

۲-۲ در صورتی که حق تقدم خرید سهم هنوز در هر یک از بورس‌ها یا بازار خارج از بورس معامله نشده باشد، ارزش حق تقدم برابر ارزش منصفانه آن است که روش تعیین آن در بند (ب) قسمت (۵-۱) آمده است.

۲-۳ در صورتی که حق تقدم خرید سهم در هر یک از بورس‌ها یا بازار خارج از بورس معامله شده باشد، ارزش آن برابر آخرین قیمت معاملاتی حق تقدم است. به دلایل زیر می‌توان به جای آخرین قیمت معاملاتی حق تقدم، حسب مورد ارزش منصفانه حق تقدم را بکار برد که روش تعیین آن در بند (ب) قسمت (۵-۱) آمده است:

الف) شرکت تصمیمی گرفته است که بر قیمت سهم مؤثر است ولی پس از اتخاذ آن تصمیم برروی حق تقدم خرید سهم معامله‌ای صورت نپذیرفته است.

ب) خبری مهم که بر روی قیمت سهم مؤثر است رسماً منتشر شده ولی پس از انتشار این خبر، معامله‌ای بر روی حق تقدم خرید سهم صورت نپذیرفته است.

ج) در زمان محاسبه ارزش حق تقدم خرید سهم، میزان تقاضای حق تقدم تفاوت قابل ملاحظه‌ای با میزان عرضه آن داشته است.

۳- اوراق بهادار تامین مالی اسلامی (شامل صکوک، اسناد خزانه و اوراق مشارکت) پذیرفته

شده در هر یک از بورس‌ها یا بازار خارج از بورس

۳-۱- قیمت خرید و فروش اوراق بهادار تامین مالی اسلامی پذیرفته شده در هر یک از بورس‌ها یا بازار

خارج از بورس به شرح زیر تعیین می‌شوند:

$$\begin{array}{lcl}
 \text{مالیات} + \text{کارمزد خرید ورقه بهادار} + \text{ارزش ورقه بهادار تامین} & = & \text{قیمت خرید ورقه بهادار تامین} \\
 \text{تامین مالی اسلامی} & + & \text{مالی اسلامی در هر زمان} \\
 \text{مالیات} - \text{سایر کسورات قانونی} - \text{بهادار تامین مالی اسلامی} & - & \text{ارزش ورقه بهادار تامین مالی اسلامی در هر زمان} \\
 & & \text{قیمت فروش ورقه بهادار} \\
 & & \text{تامین مالی اسلامی در هر زمان}
 \end{array}$$

▪ کسورات و کارمزدهای خرید و فروش اوراق بهادار تامین مالی اسلامی براساس قوانین و مقررات جاری کشور تعیین می‌شوند.

۳-۲- در محاسبه قیمت خرید و فروش ورقه بهادار تامین مالی اسلامی، ارزش ورقه تامین مالی اسلامی در هر زمان معادل آخرین قیمت معاملاتی ورقه تامین مالی اسلامی در هر یک از بورس‌ها یا بازار خارج از بورس است.

۳-۳- در صورتی که قیمت بازخرید ورقه بهادار تامین مالی اسلامی به صورت روزانه توسط بازارگردان اعلام گردد، ارزش ورقه بهادار تامین مالی اسلامی در هر زمان برابر آخرین قیمت معاملاتی ورقه بهادار تامین مالی اسلامی در آن بورس یا قیمت بازخرید اعلام شده توسط بازارگردان هرکدام که بیشتر باشد، خواهد بود.

تبصره: در صورتی که حجم معاملات روزانه ورقه بهادار تامین مالی اسلامی در یک روز کمتر از یک دهم درصد حجم کل اوراق بهادار منتشر شده بوده ولی درصد تغییر قیمت در آن روز معاملاتی بیشتر از ± 1 درصد آخرین قیمت معاملاتی روز قبل باشد قیمت بازارگردان مبنای تعیین قیمت خرید یا فروش آن ورقه بهادار تامین مالی اسلامی خواهد بود.

۳-۴- به دلایل زیر می‌توان آخرین قیمت معاملاتی ورقه بهادار تامین مالی اسلامی را حداکثر تا ۱۰ درصد تعدیل کرده و در محاسبه ارزش ورقه بهادار تامین مالی اسلامی بکار برد:

الف: خبری مهم که بر روی قیمت ورقه بهادار تامین مالی اسلامی مؤثر است، رسماً منتشر شده ولی پس از انتشار این خبر، معامله ورقه بهادار تامین مالی اسلامی در یکی از بورس‌ها یا بازار خارج از بورس صورت نپذیرفته است.

ب: در صورتی که به موجب تغییرات قیمت اوراق بهادار تامین مالی اسلامی، بازده تا سررسید اوراق موجود در پرتفوی صندوق از محدوده بازده میانگین اسناد خزانه اسلامی با سررسید بیش از ۶ ماه ± 2 انحراف معیار ۶ ماهه خارج گردد، آنگاه مدیر صندوق امکان تعدیل قیمت اوراق بهادار مزبور به میزانی که بازده تا سررسید اوراق بهادار در محدوده فوق قرار گیرد، را دارد.

۳-۵- در صورتی که قرارداد نگهداری اوراق بهادار تامین مالی اسلامی بین صندوق و متعهد پذیره نویس یا بازارگردان اوراق منعقد گردد که در این قرارداد در پایان دوره نگهداری اوراق، مبلغ فروش معینی تعیین گردد، آنگاه ما به التفاوت قیمت ورقه بهادار در سررسید قرارداد و قیمت خرید آن روزانه به صورت مساوی طی مدت قرارداد به قیمت خرید اضافه می‌شود.

۴- ارزش منصفانه سود نقدی سهم که تقسیم شده ولی دریافت نشده است با ارزش فعلی مبلغ سود تقسیمی سهم که با توجه به تاریخ پرداخت سود اعلان شده توسط شرکت و با نرخ معادل سود علی‌الحساب آخرین اوراق مشارکت دولت یا بانک مرکزی به علاوه ۵ درصد تنزیل می‌شود، برابر است. در صورتی که تاریخی برای پرداخت سود از سوی شرکت اعلان نشده باشد، مدت تنزیل ۸ ماه در نظر گرفته می‌شود.

۵- خبر وقتی رسماً منتشر شده محسوب می‌شود که توسط نهادهای ذی‌صلاح قانونی از جمله دستگاه‌های اجرایی ذیربط در حدود اختیارات و وظایف قانونی آنها، ناشران اوراق بهادار یا بورس مربوطه اطلاع رسانی شده باشد.

۶- در صورتی که براساس مفاد بندهای ۱-۲ این دستورالعمل، آخرین قیمت معاملاتی ورقه بهادار تعدیل شده باشد با برطرف شدن شرایط مذکور باید از آخرین قیمت معاملاتی ورقه بهادار بدون در نظر گرفتن تعدیلات، در محاسبات مربوط به این دستورالعمل استفاده نمود.

۷- هرگاه مدیر صندوق سرمایه‌گذاری براساس این دستورالعمل تصمیم به تعدیل آخرین قیمت معاملاتی بگیرد، باید دلایل خود را در مورد هر تعدیل مکتوب کرده و یک نسخه از آن را برای متولی ارسال نماید و یک نسخه از آن را بایگانی کند. مدیر صندوق سرمایه‌گذاری نمی‌تواند آخرین قیمت معاملاتی هر ورقه بهادار را براساس یک دلیل بیش از یک بار تعدیل کند.

۸- در صورتی که براساس مقررات، اوراق بهاداری از تابلو بورس‌ها حذف شود، و سازوکار قیمت‌گذاری رسمی دیگری در خصوص آن تعیین نشده باشد، ارزش منصفانه آن به پیشنهاد مدیر و تأیید متولی تعیین می‌شود.

۹- در صورتی که اوراق بهاداری همراه با اختیار فروش ضمنی خریداری شده باشد، ملاک محاسبه ارزش منصفانه ورقه بهادار، قیمت ورقه بهادار به روش محاسبه به شرح بندهای فوق یا ارزش فعلی قیمت اعمال اختیار فروش هر کدام که بزرگتر باشد، خواهد بود. نرخ تنزیل قیمت اعمال اختیار فروش برابر با نرخ سود ضمنی سالانه اختیار فروش در نظر گرفته خواهد شد.

۱۰- در صورتی که اوراق بهاداری همراه با اختیار فروش ضمنی خریداری شده باشد و همچنین خریدار اقدام به انتشار اوراق اختیار خرید ضمنی نموده باشد، ملاک محاسبه ارزش منصفانه ورقه بهادار، به شرح بندهای ذیل می‌باشد:

۱۰-۱: قیمت ورقه بهادار به روش محاسبه شده به شرح بندهای فوق یا ارزش فعلی قیمت اعمال اختیار فروش ضمنی، هر کدام که بزرگتر باشد، و

۱۰-۲: قیمت ورقه بهادار به روش محاسبه شده به شرح بندهای فوق یا ارزش فعلی قیمت اعمال اختیار خرید ضمنی، هر کدام که کوچکتر باشد.

۱۱- واحدهای سرمایه گذاری صندوق های سرمایه گذاری

۱۱-۱- فرمول های محاسبه قیمت خرید و فروش واحدهای سرمایه گذاری صندوق های سرمایه گذاری قابل معامله به ترتیب عبارتند از:

$$\begin{aligned} \text{کارمزد خرید هر واحد سرمایه گذاری} + \text{ارزش هر واحد سرمایه گذاری در هر زمان} &= \text{قیمت خرید هر واحد سرمایه گذاری در هر زمان} \\ \text{کارمزد فروش هر واحد سرمایه گذاری} - \text{ارزش هر واحد سرمایه گذاری در هر زمان} &= \text{قیمت فروش هر واحد سرمایه گذاری در هر زمان} \end{aligned}$$

۱۱-۲: در محاسبه قیمت خرید و فروش هر واحد سرمایه گذاری، ارزش هر واحد سرمایه گذاری معادل آخرین قیمت معاملاتی هر واحد سرمایه گذاری در یکی از بورس ها یا بازار خارج از بورس می باشد.

۱۱-۳- در صورتی که قیمت باز خرید واحدهای سرمایه گذاری صندوق های سرمایه گذاری قابل معامله به صورت روزانه توسط بازارگردان اعلام گردد، ارزش هر واحد سرمایه گذاری در هر زمان برابر آخرین قیمت معاملاتی واحدهای سرمایه گذاری در آن بازار یا قیمت باز خرید اعلام شده توسط بازارگردان هر کدام که بزرگتر باشد، خواهد بود.

۱۱-۴- فرمول های محاسبه قیمت خرید و فروش واحدهای سرمایه گذاری صندوق های سرمایه گذاری غیر قابل معامله به ترتیب عبارتند از :

$$\begin{aligned} \text{کارمزد مدیر ثبت} + \text{آخرین قیمت صدور محاسبه شده توسط صندوق سرمایه پذیر} &= \text{قیمت خرید هر واحد سرمایه گذاری در هر زمان} \\ \text{کارمزد مدیر ثبت} - \text{آخرین قیمت ابطال محاسبه شده توسط صندوق سرمایه پذیر} &= \text{قیمت فروش هر واحد سرمایه گذاری در هر زمان} \end{aligned}$$

تبصره: برای محاسبه ارزش هر واحد سرمایه گذاری، امکان تعدیل قیمت صدور و ابطال واحدهای سرمایه گذاری وجود ندارد.

۱۲- نحوه احتساب تغییرات ارزش سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق‌های سرمایه‌گذاری در سهام و مختلط**موجود در پرتفوی صندوق‌های سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار با درآمد ثابت طی سال مالی**

به منظور جلوگیری از تأثیر پذیری زیاد تغییرات خالص ارزش دارایی‌های صندوق‌های با درآمد ثابت در اثر تغییرات قیمت سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق‌های سرمایه‌گذاری در سهام و مختلط، صندوق‌های سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار با درآمد ثابت می‌توانند از روش زیر استفاده نموده و تغییرات ارزش سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق را طی سال مالی شناسایی نمایند. لازم به توضیح است رویه انتخاب شده در خصوص نحوه شناسایی تغییر ارزش، باید در خصوص کلیه سهام و واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق‌های سرمایه‌گذاری در سهام و مختلط موجود در پرتفوی صندوق یکسان و به صورت مداوم به کار گرفته شود. این روش برای سهامی که از طریق اوراق اختیار فروش تبعی، اختیار خرید و فروش، یا هر روش دیگر نوسانات قیمت را محدود می‌نماید کاربرد ندارد.

۱۲-۱- حداقل و حداکثر درصد تغییر ارزش مورد انتظار سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق

به منظور احتساب تغییرات ناشی از ارزش سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق‌های سرمایه‌گذاری در سهام و مختلط موجود در پرتفوی صندوق‌های سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار با درآمد ثابت، مدیر صندوق باید حداقل و حداکثر درصد تغییر ارزش مورد انتظار سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق که باید در محدوده $\pm 2\%$ درصد نرخ پیش‌بینی صندوق یا میانگین سود پرداختی سالانه شده طی شش ماه گذشته باشد را تعیین نماید.

تبصره ۱: صندوق‌هایی که پیش‌بینی سود ندارند یا فاقد پرداخت سود دوره‌ای هستند باید میانگین نرخ سود سپرده بانکی و اوراق بهادار تامین مالی اسلامی موجود در پرتفوی صندوق را مبنای محاسبات قرار دهند. صندوق‌های تازه تاسیس بدون پیش‌بینی سود، از ماه دوم فعالیت می‌توانند از این روش استفاده نمایند و میانگین نرخ سود سپرده بانکی و اوراق بهادار تامین مالی اسلامی موجود در پرتفوی صندوق را مبنای محاسبات قرار دهند.

تبصره ۲: مدیر صندوق موظف است نرخ پیش‌بینی یا میانگین نرخ سود پرداختی سالانه شده طی شش ماه گذشته را در آغاز اجرای این روش یا ابتدای سال مالی انتخاب نماید و تا پایان سال مالی صندوق قابل تغییر نمی‌باشد.

۱۲-۱-۱- حداقل درصد روزانه تغییر ارزش مورد انتظار سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق

حداقل درصد تغییر ارزش مورد انتظار سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق‌های سرمایه‌گذاری در سهام و مختلط در یک روز که قابل شناسایی در صندوق است، از حاصل تقسیم حداقل درصد تغییر ارزش مورد انتظار سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق به تعداد روز کاری طی یک سال به دست می‌آید. به عنوان مثال در صورتی که نرخ سود پیش‌بینی صندوق ۲۰ درصد باشد حداقل درصد روزانه تغییر ارزش مورد انتظار سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق $(\frac{18}{252})\%$ است.

۱۲-۱-۲- حداکثر درصد روزانه تغییر ارزش مورد انتظار سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق

حداکثر درصد تغییر ارزش مورد انتظار سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق‌های سرمایه‌گذاری در سهام و مختلط در یک روز که قابل شناسایی در صندوق می‌باشد، از حاصل تقسیم حداکثر درصد تغییر ارزش مورد انتظار سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق به تعداد روز کاری طی یک سال به دست می‌آید. به عنوان مثال در صورتی که نرخ سود پیش‌بینی صندوق ۲۰ درصد باشد حداکثر درصد روزانه تغییر ارزش مورد انتظار سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق $(\frac{22}{252})\%$ است.

دستورالعمل نحوه تعیین قیمت خرید و فروش اوراق بهادار در صندوق‌های سرمایه‌گذاری [قابل معامله]

صندوق باید روزانه برای تک سهم و واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق موجود در پرتفوی صندوق با توجه به یکی از حالات زیر مانده ذخیره تغییر ارزش را محاسبه و با در نظر گرفتن سایر محدودیت‌ها اقدام به شناسایی ذخیره تغییر ارزش سهم و واحد سرمایه‌گذاری صندوق در دفاتر صندوق نماید.

الف) در صورتی که تغییر ارزش روزانه سهم/واحد سرمایه‌گذاری صندوق قابل معامله a در روز t بزرگتر از حداکثر تغییر ارزش سهم و واحد سرمایه‌گذاری صندوق باشد آنگاه:

$$t \text{ روز } N_{at} \times P_{a(t-1)} \times (\Delta P_{at} - \text{MAX} \% e \Delta P) = \text{مبلغ ذخیره قابل شناسایی در روز } t$$

$\Delta P_{at} \% =$ درصد تغییرات آخرین قیمت معاملاتی سهم/ واحد سرمایه‌گذاری صندوق قابل معامله a نسبت به روز کاری قبل

$\text{MAX} \% e \Delta P =$ حداکثر درصد روزانه تغییر ارزش مورد انتظار سهم و واحد سرمایه‌گذاری صندوق

$P_{a(t-1)}$ = آخرین قیمت معاملاتی سهم/ واحد سرمایه‌گذاری صندوق قابل معامله a در روز (t-1)

N_{at} = تعداد سهام شرکت/ واحد سرمایه‌گذاری صندوق قابل معامله a در پرتفوی صندوق در روز t

ثبت حسابداری مربوط به شناسایی تغییر ارزش سهم a در روز t:

تاریخ	کد معین	شرح سند	بدهکار	بستانکار
۱۳***/**/***	۱۷۲۰	حساب ارزشیابی در سهام شرکت a	***	
	۴۵۱۰	درآمد ناشی از افزایش ارزش سهام شرکت a		***
	۲۷۱۰	ذخیره ناشی از تغییرات ارزش سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق		***
ثبت شناسایی افزایش در خالص ارزش فروش سهام و حق تقدم سهام/ واحد سرمایه‌گذاری صندوق قابل معامله نسبت به روز قبل				

ب) در صورتی که تغییر ارزش روزانه سهم/واحد سرمایه‌گذاری صندوق قابل معامله a در روز t کوچکتر از حداقل تغییر ارزش سهم و واحد سرمایه‌گذاری صندوق باشد آنگاه:

$$t \text{ روز } N_{at} \times P_{a(t-1)} \times (|\Delta P_{at}| - \text{MIN} \% e \Delta P) = \text{مبلغ ذخیره قابل شناسایی در روز } t$$

$|\Delta P_{at}| \% =$ قدر مطلق درصد تغییرات آخرین قیمت معاملاتی سهم/ واحد سرمایه‌گذاری صندوق قابل معامله a نسبت به روز کاری قبل

$\text{MIN} \% e \Delta P =$ حداقل درصد تغییر ارزش مورد انتظار سهم/ واحد سرمایه‌گذاری صندوق

$P_{a(t-1)}$ = آخرین قیمت معاملاتی سهم/ واحد سرمایه‌گذاری صندوق قابل معامله a در روز (t-1)

N_{at} = تعداد سهام شرکت/ واحد سرمایه‌گذاری صندوق قابل معامله a در پرتفوی صندوق در روز t

ثبت حسابداری مربوط به شناسایی تغییر ارزش سهام/ واحد سرمایه‌گذاری صندوق قابل معامله a در روز t مشروط به اینکه در اثر ثبت زیر مانده ذخیره ناشی از تغییر ارزش سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق بدهکار نگردد به شرح زیر می باشد:

دستورالعمل نحوه تعیین قیمت خرید و فروش اوراق بهادار در صندوق‌های سرمایه‌گذاری [قابل معامله]

تاریخ	کدمعین	شرح سند	بدهکار	بستانکار
۱۳***/**/***	۴۵۱۰	هزینه ناشی از کاهش ارزش سهام شرکت a	***	
	۲۷۱۰	ذخیره ناشی از تغییرات ارزش سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق	***	
	۱۷۲۰	حساب ارزشیابی در سهام شرکت a		***
ثبت شناسایی کاهش در خالص ارزش فروش سهام و حق تقدم سهام / واحد سرمایه‌گذاری صندوق قابل معامله نسبت به روز قبل				

ج) در صورتی که تغییر ارزش روزانه واحد سرمایه‌گذاری صندوق غیرقابل معامله b در روز t بزرگتر از حداکثر تغییر ارزش سهم و واحد سرمایه‌گذاری صندوق باشد آنگاه:

$$t \text{ در روز } N_{bt} \times NAV_{b(t-1)} \times (\% \Delta NAV_{bt} - MAX \% e \Delta P) = \text{مبلغ ذخیره قابل شناسایی در روز } t$$

$$\% \Delta NAV_{bt} = \text{درصد تغییرات خالص ارزش هر واحد سرمایه‌گذاری صندوق غیرقابل معامله b نسبت به روز قبل}$$

$$MAX \% e \Delta P = \text{حداکثر درصد تغییر ارزش مورد انتظار سهم و واحد سرمایه‌گذاری صندوق}$$

$$NAV_{b(t-1)} = \text{خالص ارزش هر واحد سرمایه‌گذاری صندوق غیرقابل معامله b در روز } (t-1)$$

$$N_{bt} = \text{تعداد واحد سرمایه‌گذاری صندوق غیرقابل معامله b در پرتفوی صندوق سرمایه‌گذاری در روز } t$$

ثبت حسابداری مربوط به شناسایی تغییر ارزش واحد سرمایه‌گذاری صندوق غیرقابل معامله b در روز t:

تاریخ	کدمعین	شرح سند	بدهکار	بستانکار
۱۳***/**/***	۱۹***	حساب ارزشیابی در واحد سرمایه‌گذاری صندوق غیرقابل معامله b	***	
	۴۵***	درآمد تغییر ارزش سرمایه‌گذاری در واحد سرمایه‌گذاری صندوق غیرقابل معامله b		***
	۲۷۱۰	ذخیره ناشی از تغییرات ارزش سهام و واحد سرمایه‌گذاری صندوق		***
ثبت شناسایی افزایش در خالص ارزش فروش واحد سرمایه‌گذاری صندوق غیرقابل معامله نسبت به روز قبل				

د) در صورتی که تغییر ارزش روزانه واحد سرمایه‌گذاری صندوق غیرقابل معامله b در روز t کوچکتر از حداقل تغییر ارزش سهم و واحد سرمایه‌گذاری صندوق باشد آنگاه:

$$t \text{ در روز } N_{bt} \times NAV_{b(t-1)} \times (MIN \% e \Delta P - |\% \Delta NAV_{bt}|) = \text{مبلغ ذخیره قابل شناسایی در روز } t$$

$$|\% \Delta NAV_{bt}| = \text{قدر مطلق درصد تغییرات خالص ارزش هر واحد سرمایه‌گذاری صندوق غیرقابل معامله b نسبت به روز قبل}$$

$$MIN \% e \Delta P = \text{حداقل درصد تغییر ارزش مورد انتظار سهم و واحد سرمایه‌گذاری صندوق}$$

$$NAV_{b(t-1)} = \text{خالص ارزش هر واحد سرمایه‌گذاری صندوق غیرقابل معامله b در روز } (t-1)$$

$$N_{bt} = \text{تعداد واحد سرمایه‌گذاری صندوق غیرقابل معامله b در پرتفوی صندوق سرمایه‌گذاری در روز } t$$

دستورالعمل نحوه تعیین قیمت خرید و فروش اوراق بهادار در صندوق های سرمایه گذاری [قابل معامله]

ثبت حسابداری مربوط به شناسایی تغییر ارزش واحد سرمایه گذاری صندوق غیرقابل معامله b در روز t مشروط به اینکه در اثر ثبت زیر مانده ذخیره ناشی از تغییر ارزش سهام و واحد سرمایه گذاری صندوق بدهکار نگردد به شرح زیر می باشد:

تاریخ	کد معین	شرح سند	بدهکار	بستانکار
۱۳**/**/۱۳**	۴۵**	هزینه تغییر ارزش سرمایه گذاری در واحد سرمایه گذاری صندوق غیرقابل معامله b	***	
	۲۷۱۰	ذخیره ناشی از تغییرات ارزش سهام و واحد سرمایه گذاری صندوق	***	
	۱۹**	حساب ارزشیابی در واحد سرمایه گذاری صندوق غیرقابل معامله b		***
ثبت شناسایی کاهش در خالص ارزش فروش واحد سرمایه گذاری صندوق غیرقابل معامله نسبت به روز قبل				

تبصره ۱: مانده حساب ذخیره ناشی از تغییر ارزش در کد معین ۲۷۱۰ در هیچ زمانی نمی تواند مانده منفی (بدهکار) داشته باشد. در صورتی که مانده حساب یاد شده صفر گردید و تغییر ارزش روزانه سهم/ واحد سرمایه گذاری صندوق کوچکتر از حداقل تغییر ارزش سهم و واحد سرمایه گذاری صندوق گردید، محاسبات ذخیره تغییر ارزش بدون اثرگذاری بر خالص ارزش دارایی های صندوق و به صورت آماری، تحت عنوان ذخیره تغییر ارزش آماری محاسبه می گردد. هر زمان تغییر ارزش روزانه سهم/ واحد سرمایه گذاری صندوق بزرگتر از حداکثر تغییر ارزش سهام و واحدهای سرمایه گذاری صندوق گردد ابتدا به میزان ذخیره تغییر ارزش آماری، درآمد تغییر ارزش در دفاتر صندوق شناسایی می گردد و ذخیره تغییر ارزش آماری کاهش می یابد و تا زمانی که ذخیره تغییر ارزش آماری صفر نگردد، مبلغی به ذخیره تغییر ارزش سهام اضافه نمی شود و تغییرات مثبت ارزش سهام/ صندوق تماماً در دفاتر صندوق شناسایی می گردد.

تبصره ۲: در خصوص اقدامات شرکتی اعم از افزایش سرمایه و سود نقدی، محاسبات مربوطه پس از اعمال تأثیر اقدامات شرکتی در قیمت سهام انجام خواهد گرفت.

تبصره ۳: در خصوص اقدامات صندوق اعم از تقسیم سود، صدور واحدهای جایزه و تجزیه واحد، محاسبات مربوطه پس از اعمال تأثیر اقدامات مزبور در خالص ارزش هر واحد سرمایه گذاری صندوق های سرمایه گذاری در سهام و مختلط انجام خواهد گرفت.

۱۲-۲- نحوه تقسیم مانده ذخیره ناشی از تغییر ارزش سهام در پایان سال مالی صندوق

در صورتی که در پایان هر مقطع تقسیم سود، مانده حساب ذخیره ناشی از تغییر ارزش سهام و واحد سرمایه گذاری صندوق در کد معین ۲۷۱۰ عددی مثبت (مانده بستانکار) و به میزان بیش از ۴ درصد سالانه شده (متناسب با زمان سپری شده از آخرین پرداخت سود از محل ذخیره یا آغاز اجرای این روش، هر کدام که کوچکتر باشد) از میانگین خالص ارزش دارایی های صندوق (از آخرین پرداخت سود از محل ذخیره یا آغاز اجرای این روش، هر کدام که کوچکتر است) باشد، مدیر صندوق می تواند تا میزان ۲ درصد سالانه شده از میانگین خالص ارزش دارایی های صندوق را به نسبت زمان حضور سرمایه گذاران در صندوق و تعداد واحدهای سرمایه گذاری در آن دوره زمانی بین دارندگان واحدهای سرمایه گذاری در بازه زمانی فوق تقسیم نماید. در پایان سال مالی صندوق، در صورتی که مانده ذخیره به علاوه پرداخت های سود از محل ذخیره تغییر ارزش بزرگتر از ۲٪ میانگین خالص ارزش دارایی ها (از ابتدای سال مالی یا آغاز اجرای این روش، هر کدام که کوچکتر باشد) باشد، مدیر صندوق باید حداقل تا میزان ۲ درصد از میانگین خالص ارزش دارایی های صندوق (از ابتدای

دستورالعمل نحوه تعیین قیمت خرید و فروش اوراق بهادار در صندوق‌های سرمایه‌گذاری [قابل معامله]

سال مالی یا آغاز اجرای این روش، هر کدام که کوچکتر باشد) را بین سرمایه‌گذاران توزیع نماید به طوری که مبلغ توزیع شده با احتساب مجموع پرداخت‌های طی دوره از محل ذخیره تغییر ارزش معادل حداقل ۲٪ میانگین خالص ارزش دارایی‌ها طی همان دوره گردد.

مبلغ پرداخت ذخیره در پایان سال مالی به هر سرمایه‌گذار به شرح ذیل می‌باشد:

مبلغ قابل پرداخت برای هر روز واحد سرمایه‌گذاری سرمایه‌گذار از طریق زیر محاسبه می‌گردد:

$$\text{مبلغ قابل تقسیم از مانده ذخیره (C)*} + \text{محل ذخیره تغییر ارزش (B)} = \frac{\text{مبلغ قابل پرداخت برای هر روز واحد سرمایه‌گذاری هر سرمایه‌گذار (A)}}{\text{تعداد روز واحد سرمایه‌گذار **}}$$

* در صورتی که مبلغ ذخیره بعلاوه پرداخت‌های طی دوره از محل ذخیره تغییر ارزش کوچکتر مساوی ۲ درصد از خالص ارزش دارایی‌ها باشد باید کل مبلغ ذخیره بین سرمایه‌گذاران توزیع گردد و در صورتی که مبلغ ذخیره بعلاوه پرداخت‌های طی دوره از محل ذخیره تغییر ارزش بزرگتر از ۲ درصد از خالص ارزش دارایی‌ها باشد باید حداقل تا میزان ۲ درصد از خالص ارزش دارایی‌ها بین سرمایه‌گذاران توزیع گردد.

** تعداد روز واحد سرمایه‌گذاری از ابتدای سال مالی یا شروع محاسبه ذخیره هر کدام که کوچکتر باشد محاسبه می‌گردد.

سپس به ازای هر سرمایه‌گذار باید مبلغ بدهی به هر سرمایه‌گذار به شرح ذیل محاسبه گردد:

$$\begin{aligned} \text{مبلغ قابل پرداخت} &= \text{تعداد روز واحد هر سرمایه‌گذار} \times \text{برای هر روز واحد سرمایه‌گذاری (A)} \\ \text{مبلغ قابل پرداخت به هر سرمایه‌گذار (D)} &= \text{مبلغ پرداخت شده طی دوره از محل ذخیره تغییر ارزش به هر سرمایه‌گذار (F)} - \text{مبلغ قابل پرداخت به هر سرمایه‌گذار (D)} \\ \text{مبلغ بدهی به هر سرمایه‌گذار (E)} &= \text{مبلغ بدهی به هر سرمایه‌گذار (E)} \end{aligned}$$

در صورتی که مجموع مبالغ مثبت بدهی به هر سرمایه‌گذار از محل ذخیره $\{\sum(E) > 0\}$ بزرگتر از مبلغ قابل تقسیم از مانده ذخیره (C) باشد آنگاه به نسبت مبلغ مثبت بدهی به هر سرمایه‌گذار از محل ذخیره $(E) > 0$ به مجموع مبالغ مثبت بدهی به هر سرمایه‌گذار از محل ذخیره $\{\sum(E) > 0\}$ ، مبلغ قابل تقسیم از مانده ذخیره (C) بین سرمایه‌گذاران تقسیم

دستورالعمل نحوه تعیین قیمت خرید و فروش اوراق بهادار در صندوق های سرمایه گذاری [قابل معامله]

می گردد و حداکثر ظرف ۱۰ روز به حساب سرمایه گذاران واریز می گردد و مابقی مانده حساب ذخیره به سال مالی بعد منتقل می گردد.

ثبت حسابداری مربوط به پرداخت ذخیره ناشی از تغییرات ارزش سهام به شرح ذیل می باشد:

تاریخ	کد معین	شرح سند	بدهکار	بستانکار
۱۳**/**/**	۲۷۱۰	ذخیره ناشی از تغییرات ارزش سهام	***	
	۲۲۷۰	بدهی به سرمایه گذاران بابت پرداخت ذخیره ناشی از تغییرات ارزش سهام		***
	۲۲۷۰	بدهی به سرمایه گذاران بابت پرداخت ذخیره ناشی از تغییرات ارزش سهام	***	
	۱۱۱۰	بانک		***
ثبت تقسیم و پرداخت ذخیره ناشی از تغییرات ارزش سهام در پایان سال مالی صندوق به حساب سرمایه گذاران				